

LEKCJE ARCHIWALNE

(konspekt nr 3)

Temat lekcji: **U źródeł polskiej demokracji. Sejm i sejmiki Rzeczypospolitej szlacheckiej w świetle źródeł archiwalnych**

Prowadzący: dr Michał Kulecki

Miejsce: Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, ul. Długa 7

Czas: 45 min.

Metoda: Wykład połączony z prezentacją dokumentów archiwalnych.

Wprowadzenie:

1. Krótkie przedstawienie dziejów Archiwum Głównego Akt Dawnych i jego aktualnej siedziby, Pałacu Raczyńskich (jeżeli uczestnicy są w AGAD po raz pierwszy).
2. Podkreślenie wyjątkowego znaczenia instytucji sejmu i sejmików w dziejach Rzeczypospolitej szlacheckiej.

Lekcja właściwa:

1. Wykład przedstawiający podstawowe etapy kampanii sejmowej:
  - kulisy podejmowania decyzji o zwołaniu sejmu,
  - sejmiki przedsejmowe,
  - obrady sejmu,
  - uchwalenie konstytucji
  - sejmiki relacyjne.
2. Prezentacja wybranych dokumentów ilustrujących kolejne etapy kampanii sejmowej.

Zakończenie:

1. Krótkie podsumowanie wykładu.
2. Odpowiedzi na ewentualne pytania uczestników.

Wybrana literatura przedmiotu:

Dzieje sejmu polskiego, t. 1, red. J. Bardach, Warszawa 1997.

Lewandowska-Malec I., *Sejm walny koronny Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jego dorobek ustawodawczy (1587–1632)*, Kraków 2009.

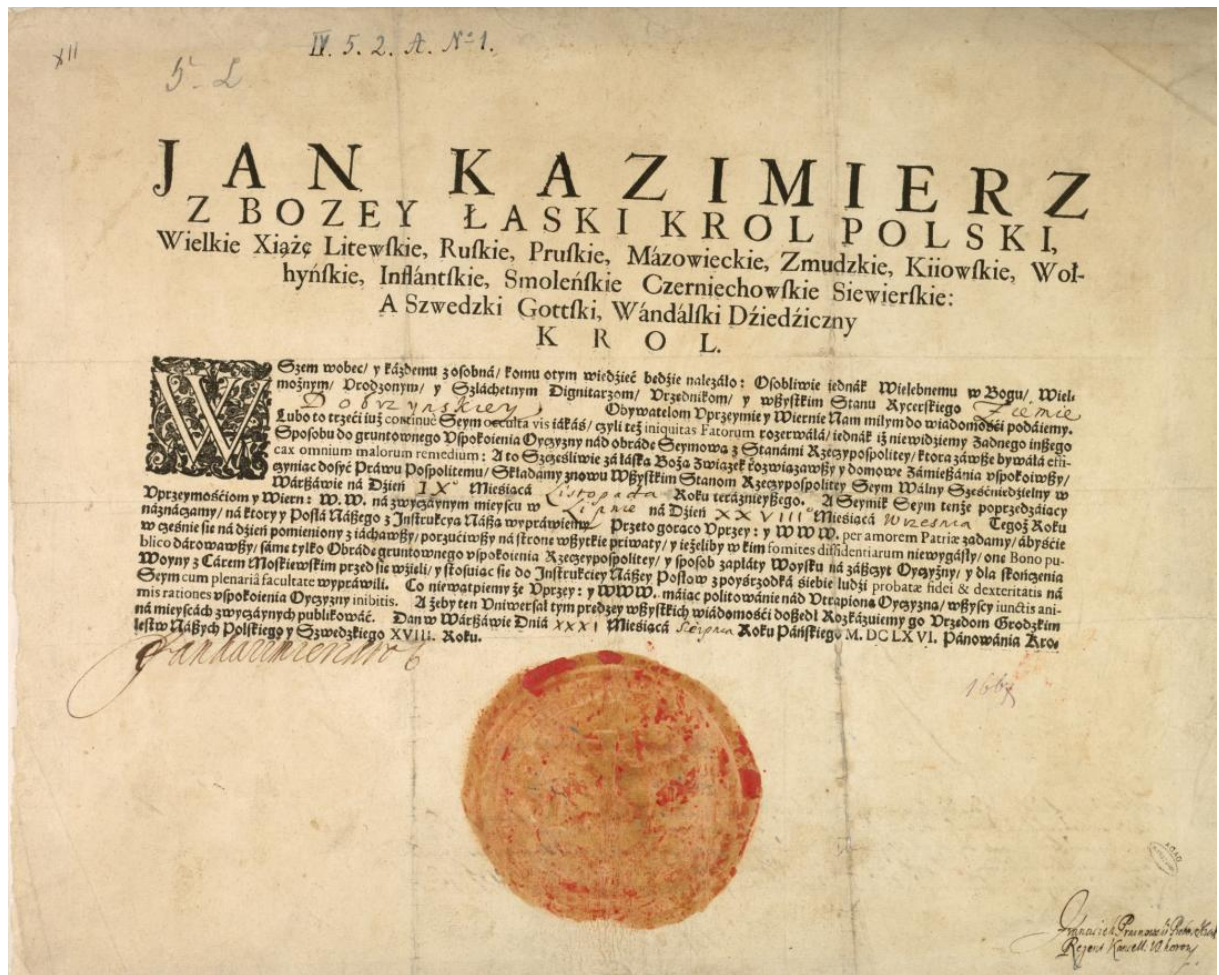
Olszewski H., *Sejm Rzeczypospolitej epoki oligarchii 1652–1763. Prawo–praktyka–teoria programy*, Poznań 1966.

Opaliński E., *Sejm srebrnego wieku 1587–1652. Między głosowaniem większościowym a liberum veto*, Warszawa 2001.

Uruszczak W., *Sejm walny koronny w latach 1506–1540*, Warszawa 1981.

Przykładowe dokumenty:

1. AGAD, Zbiór dokumentów papierowych, sygn. 1 (uniwersał przedsejmowy)

y oddala Katy/ Seymil 14. Septembris Relaciny sobie naznaga.
 Woiewodztwo Brzyskie/ Summam correspondentem 15. Podymnyy
 saluis abiuratis desertatorum & conflagratorum pozwala modum contribuendi
 do Braci bierze na Seymil pro die 29. presentis Relaciny/ hoc praecauto
 aby Oeconomia Jego B. M. cum donataris zquivalentem summam 15. Po-
 dynnego do Poborow na tej w niosta Katy y podala.

Powiat Pinski / modum contribuendi bierze do Braci abo Poborami 15.
 Podymnych ktore pozwala/ zebra contribuere to im abiurata desertata confa-
 grata ma byd przysiete/ a wsielkie Podatki przisle na Obrone in coequatione na
 przyslym Seymie ma im byd przysiete/ sešli beda ychwalone. Laudum ktore na
 Seymilu Relationis do Obrony sie stosuje/ sine prauidicio iuris publici & pri-
 uatorum namowia approbatur. A iesli by do Pospolitego Ruszenia przyslo ma
 ten Powiat zoslawac na obrons przy Granicach Powiatu swojego/ Seymil Relac-
 iny 16. Septembris.

Woiewodztwo Macislawskie/ po wiaeslych czesci sruffosionej polowe Podat-
 ekow quocung; genere w dac Declaracie/ exclusa hostilitate iesli praesidium
 Rzeczposp. Janowi Krzyzostiemu obmysli/ a in defectu obmyslenia Lau-
 dum sine prauidicio iuris publici & priuatorum saluis securitatis causa, aby
 bylo 3 tchje podatkow przysiete watus saluis desertatis 1651.

Woiewodztwo Mielkie/ Summam correspondentem pismnasie Pody-
 mnych Poborami wyda / saluis iesnab abiuratis conflagratorum & desertatoru.
 Seymil 16 Septembris.

Powiat Mोजycki / zarowno nie mogac pociagac w Podatkach 3 infent
 Woiewodztwy / tal deklaracie/ ieseli hostilitas w tym Pomiecie wstanie a exu-
 les redibunt ad propria, Czwaro czesc podatkow pozwala. Modum jak con-
 tribuendi bierze sobie do Braci. Seymil 12. Septembris w Mोजyru.

Powiat Rzeszycki / ze oo defolationem zarowno 3 drugimi Woiewodztwy
 pociagac nie moze w Podatkach/ tal sie deklaracie/ ieseli hostilitas wstanie/ a exu-
 les restituentur bonis suis, tedy Czwaro czesc podatkow pozwala. Mo-
 dum iesnab contribuendi do Braci bierze. Seymil Relaciny 12 Septembris
 w Kobaczewie/ cum aprobatione Laudi ratione securitatis, sine prauidicio
 iuris publici & priuatorum. Popisy y Seymli w Kobaczewie/ durante hoc
 bello intrinseco, y pozi Oboz w Rzeszyce stoi/ miec maia.

Zamia Jaslanski / Zaplats praesidiarijs, y Restauracia Fortece Dynczobu
 siey praecauendo pozwala Pismnasie Podymnych. Modum iesnab wydawania
 onych lub Poborami/ lub Podymnyy bierze do Braci. Seymil Relaciny septi-
 ma Septembris.

Alexander Sielski, Starosta Stezycki

Marszałek Postow Ziemijskich.

Daniel Zykiewicz, Inſtigator Koronny,
 Deputat do Constitucy z Małey Polski.

Chryzostom Giszcki, Podsek Z. Wielkiskim
 Surrogator Ostrzeszowski, Deputat do Con-
 stitucy z Wielgizy Walski.

Jan Zenowicz, Marszałek Okręgowy,
 Deputat z W. K. L. do Constitucy z

Wielkiskim, Podsek Woiewodztwa No-
 wogródzkiego, Deputat z W. K. L. do Consti-

Wlad. Alexand
 raczwa, l

Do Mieny
 Hecar Sely
 Star. Kof
 W. K. L.

